

Magda Bilińska

Muzeum Niepodległości w Warszawie

Noc Muzeów 2023 w Muzeum Niepodległości i jego oddziałach

13 maja 2023 roku Muzeum Niepodległości w Warszawie wzięło udział w kolejnej edycji Nocy Muzeów. Każdy oddział przygotował inne atrakcje na tę niepowtarzalną noc.

Noc Muzeów w Pałacu Przebendowskich/Radziwiłłów – głównej siedzibie Muzeum zainaugurował koncert piosenek retro. Od godziny 19.00 muzyczne przeboje z okresu dwudziestolecia międzywojennego prezentowali Anika Chlebiak i Tomasz Oszust. Wokaliści śpiewali z balkonu – zgodnie z przedwojenną, warszawską tradycją. Duet wykonał takie piosenki, jak *Trudno, Uliczka w Barcelonie, Ja się boję sama spać, Już nie zapomnisz mnie, Ta mała piła dziś, Nie kochać w taką noc* i inne. Niektórzy ze słuchaczy dali się porwać muzyce i tańczyli do prezentowanych utworów. Wykonanie cieszyło się takim uznaniem, że artyści bisowali kilkakrotnie na prośbę publiczności.

Po koncercie miały miejsce oprowadzania. Zwiedzający pod opieką edukatorów zgromadzili się i wysłuchali opowieści w salach ekspozycyjnych, gdzie prezentowane są wystawy „Z Orłem Białym przez wieki. Symbol władców, państwa i narodu” oraz „Polonia Restituta. O niepodległość i granice 1914–1921”. Muzeum pozostało otwarte do godziny 00.30, a w tym czasie zwiedzający, oprócz wyżej wymienionych ekspozycji, mogli zwiedzić również pozostałe wystawy stałe: „Kresy i bezkresy”, „Historia Pałacu Przebendowskich/Radziwiłłów” oraz wystawy czasowe: „Sławę nam znaczone stworzyć... – odrodzenie Polski w 20-leciu międzywojennym”, „Portret z wierszy i pamięci. Grupa Poetycka WOŁYŃ”.

Również Muzeum X Pawilonu Cytadeli Warszawskiej przygotowało bogaty program. O godzinie 21.00 artyści zespołu wokalnno-aktorskiego „Sonato” wykonali koncert plenerowy „Powstanie Styczniowe – muzyczna opowieść w murach Cytadeli Warszawskiej”. Zaprezentowano utwory muzyczne i artystyczne, ilustrujące losy Polski od momentu utracenia przez nią niepodległości, ze szczególnym uwzględnieniem wydarzeń z 1863 roku. Pojawiły się nawiązania do twórczości takich artystów, jak: Juliusz Słowacki, Franciszek Kniaźnin, Konstanty Gaszyński, Adam Asnyk i wielu innych. Wykonano znane utwory muzyczne: *Pieśń konfederatów barskich*, *Polonez 3 Maja*, *Czarna sukienka*, *Mieście nadzieję* czy *Partyzanckie tango*.

Ponadto w godzinach 19.00–22.30 miały miejsce pokazy Grupy Historycznej Niepodległość 1863. Rekonstruktorzy, przyodziani w dokładnie odtworzone stroje z epoki, zaprezentowali ubiory różnych warstw społecznych okresu Powstania Styczniowego.

Nie zabrakło i wydarzeń edukacyjnych. O godzinie 19.00 odbyły się warsztaty „Cytadela szyfrów”, przeznaczone dla rodzin z dziećmi, gdzie uczestnicy mogli nauczyć się „alfabetu stukanego”, wykorzystwanego przez więźniów X Pawilonu do porozumiewania się między sobą. O 20.00 i 22.00 odbyły się kuratorskie oprowadzania po wystawie stałej. Edukatorzy podzielili się wiedzą na temat historii budynku, a także opowiedzieli o eksponatach na wystawie, m.in. o losach i dziełach sybiraka Aleksandra Sochaczewskiego. Dużym zainteresowaniem cieszyły się także pojazdy z okresu PRL-u, prezentowane na dziedzińcu X Pawilonu, we współpracy z Automobilklubem Polski.

Otwarta była również Galeria Brama Bielańska, znajdująca się na terenie Cytadeli. Zwiedzający mieli możliwość obejrzeć wystawę czasową „»Dzieło rąk naszych wspieraj« (Ps 90,17). Judaika Grzegorza Dudały”, inspirowaną tradycyjną wycinanką żydowską.

Podczas Nocy Muzeów zaprezentowało się też Muzeum Więzienia Pawiak. Zwiedzający mogli zapoznać się z wystawą stałą oraz wystawą czasową „Tajne nauczanie w KL Ravensbrück”. O godz. 20.00 i 22.00 przeprowadzono program artystyczny „Weź mnie stąd...” realizowany przez Fundację ART. Wydarzenie było poświęcone poetkom związanym z Pawiakiem i innymi niemieckimi więzieniami, obozami koncentracyjnymi i katowniami. Zaprezentowano poezję Zuzanny Ginczanki, Józefy Radzymińskiej, Zofii Pociłowskiej,

Elżbiety Popowskiej, Grażyny Chrostowskiej, Zofii Górskiej-Romanowicz, Marii Zientary-Malewskiej, Zofii Kossak oraz tych bezimiennych kobiet, które na grypsach nie umieściły swoich nazwisk, ale zostawiły wzruszające wiersze, dokumentując w ten sposób swoje życie w nieludzkich warunkach niemieckich więzień i obozów koncentracyjnych. Nie zabrakło też twórczości najwybitniejszych przedstawicieli poezji okresu wojny: Krzysztofa Kamila Baczyńskiego, Tadeusza Gajcego, Zdzisława Stroińskiego, Krystyny Krahełskiej, Józefa Szczepańskiego.

Równolegle na terenie oddziału rozgrywały się prezentacje historyczno-artystyczne w wykonaniu rekonstrukcyjnej grupy historycznej Stowarzyszenia „Pasjonaci Historii Warszawy 1939–1945”. Ponadto w kinie plenerowym, w specjalnie na tę noc rozstawionych namiotach wojskowych typu NS, prezentowano filmy dokumentalne zrealizowane przez muzeum w ostatnich latach.

Otwarte dla zwiedzających pozostało także Mauzoleum Walki i Męczeństwa przy al. Szucha. Dzięki współpracy z Ministerstwem Edukacji i Nauki otwarto na co dzień niedostępne pomieszczenia budynku, w których w czasie okupacji mieścił się Urząd Komendanta Policji Bezpieczeństwa i Służby Bezpieczeństwa. Oprócz standardowego zwiedzania gmachu dodatkowo odbył się pokaz zabytkowych pojazdów, w tym „budy” – samochodu wożącego więźniów na przesłuchania na trasie Pawiak – al. Szucha.

Podczas tegorocznej edycji Nocy Muzeów Muzeum Niepodległości cieszyło się znacznie większym zainteresowaniem zwiedzających niż w latach ubiegłych. Gości przyciągnęła nie tylko wyjątkowa, unikalna atmosfera każdego oddziału, ale także bogata oferta artystyczno-edukacyjna. Orowadzania, pokazy rekonstrukcyjne, koncerty zrealizowane podczas tej nocy wpisywały się w misję Muzeum, jaką jest przekazywanie wiedzy historycznej i podnoszenie świadomości patriotycznej. Dzięki przygotowanym wydarzeniom każdy odwiedzający mógł odnaleźć coś dla siebie.

Magda Bilińska

